

Vennenwandeling Stiphoutse Bossen

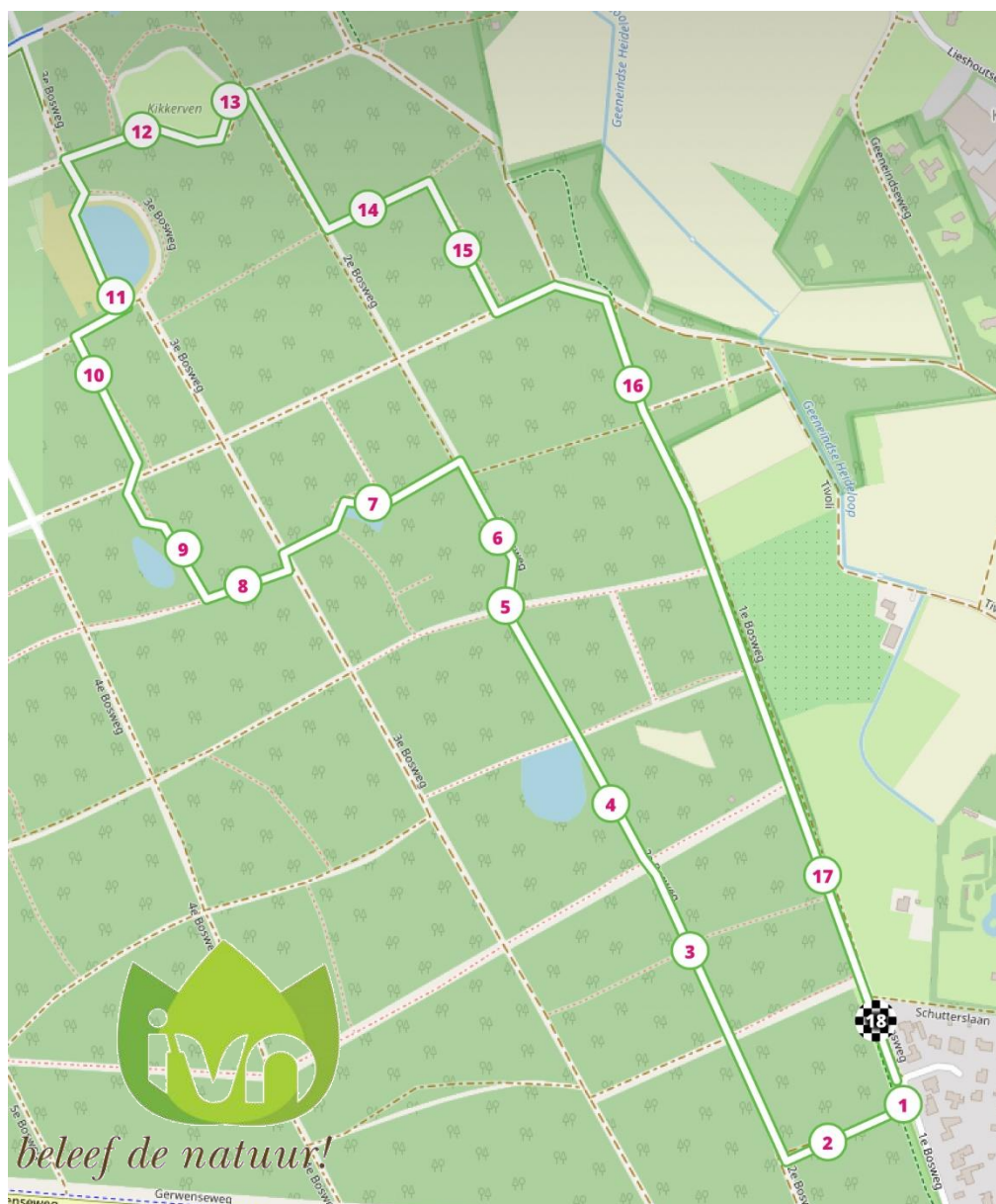
Het landschap van de Stiphoutse Bossen is gevormd in en kort na de laatste ijstijd. Aanhoudende westenwinden hebben een dik pakket dekzand afgezet, stuifduinen gevormd en laagtes uitgewaaid. Die laagtes zijn gevuld met regenwater en werden de vennen in het bos. De wandeling voert langs vijf van die vennen. Je loopt over rechte bospaden en kronkelige zandpaadjes door de heide rondom de vennen.

Het startpunt van de route is de parkeerplaats bij het kruisbeeld aan de Gerwense Weg.

Kruising Gerwenseweg en 1ste Bosweg in Stiphout, Helmond.

De lengte van de route is circa 3,8 km. Je kan deze route ook wandelen met de app 'IVN routes'.

De wandeling is samengesteld door IVN Helmond.

1 geschiedenis

Tot ongeveer 100 jaar geleden lagen de vijf oostelijke vennen in een heidegebied tussen Gerwen, Nuenen, Lieshout en Stiphout op een dekzandrug tussen de beekdalen van Dommel en Aa. De Geeneindse Heide dateert uit de periode van na de laatste ijstijd, zo'n 10.000 tot 15.000 jaar geleden. In de crisisjaren van de vorige eeuw (1925 – 1935) is het totale gebied beplant met grove dennen en fijnsparren, de enige boomsoorten die op de voedselarme heidegrond konden groeien. Zo veranderde de Geeneindse Heide langzamerhand in de Stiphoutse Bossen. Eigenaar gemeente Helmond streeft tegenwoordig naar een gemengd bos. Dus niet alleen naaldbomen maar ook loofbomen zoals eiken, beuken en berken. Het geheel wordt hierdoor een stuk aantrekkelijker, ook voor de wandelende mens. Maar natuurlijk vooral goed voor de natuur zelf: meer diversiteit, meer soorten planten en dieren.

2 Douglas

Je loopt door een bosperceel met grote douglassparren rechts van het pad. Ze hebben zichzelf ook uitgezaaid. Kijk maar tussen de bomen

3 lindebomen

Het perceel rechts van het pad is in 2020 aangeplant met lindebomen. Ze zorgen voor meer diversiteit in het bos. Als ze later ook bloeien en vruchten dragen zullen ze voor bijen en andere dieren aantrekkelijk zijn

4 Langdaalven

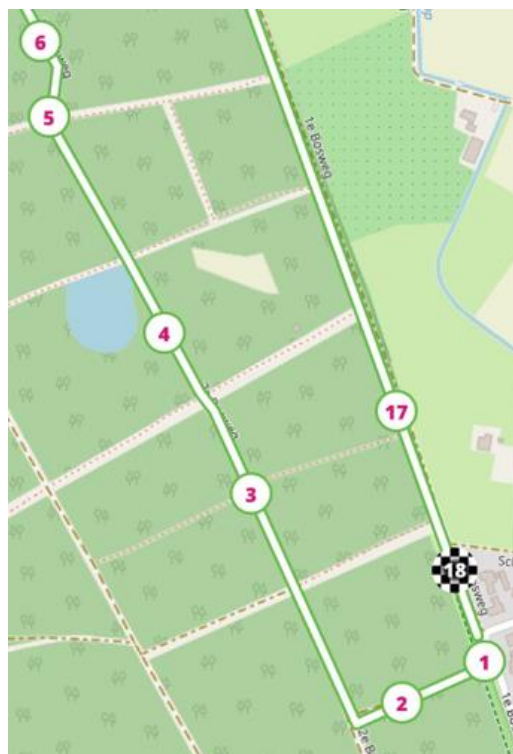

Het ven is genoemd naar het laagst gelegen deel van de Stiphoutse Bossen. Het ven is tamelijk ondiep en het verlandt in snel tempo. In het water groeit veenmos dat de basis is voor het ontstaan van turf. Zo ver zal het hier niet gemakkelijk komen. Op de oevers vind je het kleine vleesetende plantje zonnedauw en natuurlijk dopheide (op de natte gedeelten) en struikheide (wat verder weg van het water). In de herfst kun je hier allerlei soorten paddenstoelen vinden

5 stormgat

Vanaf de kruising van deze bospaden heb je zicht op een stukje bos dat ten prooi is gevallen aan een storm in 2019. De over elkaar liggende boomstammen heeft men grotendeels laten liggen als voedselbron voor larven van insecten, die weer gegeten worden door vogels en kleine zoogdieren.

6 hemlockspar en waterpeper

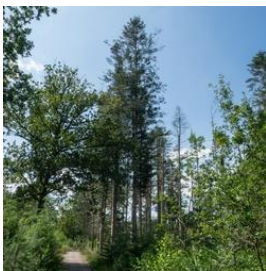
In het bos tref je ook andere naaldbomen dan grove den en fijnspar aan: hier staan exemplaren van de hemlockspar, herkenbaar aan de overhangende top en twijgen van deze boom. Let ook op de afwisseling van kortere en langere naaldjes. Dit pad is behoorlijk vochtig, nat zelfs in als het geregend heeft. Daarom groeit hier dan het kniehoge plantje waterpeper. Pluk eens een mals blaadje en kauw er even op. Wat proef je?

7 Kulekesven

We weten niet waarom dit ven zo heet; feit is dat dit mooie ven een verstilde indruk maakt omdat het niet ligt aan een van de meest belopen bospaden. Ook hier vind je veenmos, kleine zonnedauw, dopheide en struikheide. In de zomerperiode groeit hier zelfs de zeldzame klokjesgentiaan met z'n opvallende rechtopstaande blauwe bloempjes. Volg het smalle paadje vlak langs het ven naar de overkant en ga daar rechtdoor naar de bosweg.

8 reuzenzilverspar

Links van het wandelpad zie je kleine bomen met een hele grove naaldenstructuur. Het zijn zaailingen van de reuzenzilverspar

(*Abies grandis*). Ook de hoge bomen links en rechts van dit pad zijn exemplaren van deze soort. Het is een snelle groeier en hij levert goed timmerhout.

9 Kromven

Een klein maar betrekkelijk diep ven, ook wel Eiven genoemd naar de vorm ervan. Het bos stond voor 2014 tot aan de oever van het ven. Hier heeft de kap van het bos het gewenste resultaat gehad: flink verbrede oevers waar nu dopheide en struikheide groeien. Het zaad zat bijna 100 jaar verborgen in de bodem en is de afgelopen jaren massaal ontkiemd. Op de oostelijke oever zie je een drietal moerascypressen, exotische bomen die hier prachtig staan en in de herfst kortdurend een schitterend oranje-rode herfstkleur hebben. Op de oevers kun je in de zomerperiode ook hier weer de kleine zonnedauw

vinden. De veel voorkomende braamstruiken vormen op den duur een bedreiging voor de ontwikkeling van de heide.

10 gele trilzwam

Links en rechts van dit smalle bospaadje kun je in de herfst en winter de gele trilzwam aantreffen. Hij groeit vooral op takken van loofbomen. Je kan hem niet over het hoofd zien; de gele klodder slijm valt onmiddellijk op tussen de kale takken.

11 Wasven

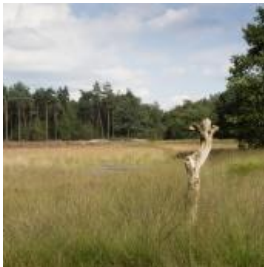

Zo genoemd omdat het verhaal gaat dat hier

vroeger, toen het gebied nog een heidelandschap was, de schapen werden gewassen. Het ven is erg ondiep en dus staat het in ieder jaar langere tijd (nagenoeg) droog. Kijk zeker even goed naar de twee

prachtige zomereiken op de linkeroever; eiken zoals eiken bedoeld zijn! Jammer dat het hoge gras (pijpenstrootje) zich op de oevers zo snel ontwikkelt. Waren er nog maar schapen! Je kunt de wandeling om dit ven heen zowel links als rechtsom maken. Let ook op de groei van de pitrus en geelgroene zegge in het ondiepe water.

12 Kikkervennen

Zo genoemd naar het grote aantal kikkers dat hier vroeger voorkwam. Waar het informatiebord is geplaatst zie je ook (5 meter naar voren) een bomkrater uit de Tweede Wereldoorlog. Interessant is hier de uitgewaaide steile noordelijke oeverhelling. Dit is gebeurd na de laatste ijstijd toen zuidwestelijke winden langdurig en krachtig over dit gebied (en over heel Zuid Nederland) waaiden. Daardoor zijn veel heidevennen ontstaan, ook in andere Brabantse en Noord-Limburgse natuurgebieden. Daarom heten ze ook wel uitwaaiingslaagten

13 adoptieplan

In 2014 is rondom de vijf vennen waar je langsheen wandelde een flinke strook bos gerooid. Waarom? Het bos had een negatieve invloed op het water in de vennen (verrijking door bladval en wegzuigen van het water). Nu zijn de oevers mooi breed; er groeit weer heide, paddenstoelen en biedt een leefgebied aan talrijke insecten. Maar op de afgeplagde oevers komen ieder jaar weer de zaailingen op van berk en grove den. Deze kunnen alleen handmatig verwijderd worden: plukken dus! Dit wordt sinds 2016 gedaan door leden van de Helmondse Scoutinggroepen Jan Baloy, Scouting

Leonardus en Scouting Paulus, die ieder een ven hebben geadopteerd en zo een belangrijke bijdrage leveren aan het beheer van dit bos!

14 dennen

De allereerste bosaanplant zo'n 100 jaar geleden bestond hoofdzakelijk uit fijnsparren en grove dennen. Later heeft men hier ook andere naaldhoutsoorten geïntroduceerd. Links van het pad een perceel met grove dennen, *Pinus sylvestris*, (wat hoger op is de stam roestbruin) en rechts een perceel met zwarte dennen, *Pinus nigra*, een snelgroeïende naaldboom die 40 meter hoog kan worden.

15 duinen

Het gebied waar je loopt ligt op een dekzandrug van vele meters dik. Harde winden hebben er na de laatste ijstijd voor gezorgd dat zand werd opgestoven en verderop weer werd neergelegd. Zodoende lijkt het of je in een duinlandschap bent. Soms werd het zand ook veel verder meegevoerd waardoor boerderijen en akkers ondergestoven werden en daardoor zelfs opgegeven werden. In de hogere en lagere delen van dit bosperceel zie je verschillende soorten mos.

16 kaalslag

Rechts van het pad is een flink stuk bos verdwenen. Hier stonden fijnsparren die door verdroging, maar zeker ook door de letterzetter (een schorskever), zodanig waren aangetast dat ze massaal het loodje hebben gelegd. Mag de natuur hier zelf gaan zorgen voor vernieuwing of gaat de gemeente over tot nieuwe aanplant?

17 vuilboom

Langs deze bosweg vind je (vooral rechts) in de berm exemplaren van de vuilboom, ook wel sporkehout genoemd. Deze struik is belangrijk voor bijen vanwege de lange bloei maar ook voor vogels die graag de bessen eten. Waarom vuilboom? Waarom sporkehout? Google maar eens op de naam van deze plant en je vindt tal van interessante antwoorden.

18 einde

Dit is het einde van de wandeling. We hopen dat u genoten hebt van de tocht. Bent u tijdens de tocht een wijziging tegen gekomen? Laat het ons weten via wandelen.ivn.helmond@gmail.com

